

MIROSLAV HOLUB

POEZIE

7

Miroslav Holub

TAK ZVANÉ SRDCE

BÁSNĚ

O knize

Tak zvané srdce (1964): poslední, v pořadí sedmá, z básnických sbírek, jež přinesly témata z lékařského či vědeckého prostředí, napsaná střízlivou formou, nesentimentálně a se značným intelektuálním espretem.

O autorovi

MIROSLAV HOLUB

(13. září 1923, Plzeň–14. července 1998, Praha)

byl český básník, prozaik, esejista, překladatel.

Narodil se v rodině právníka, dlouholetého zaměstnance plzeňského ředitelství státních drah; rozhodující intelektuální vliv na Holuba měla ovšem matka, středoškolská učitelka jazyků. Jeho první manželkou byla herečka Věra Koktová. Syn Radovan Holub (* 1949) je filmový žurnalista. – Obecnou školu a klasické gymnázium Holub vychodil v rodišti. Maturoval v roce 1942 a do konce války pracoval jako pomocný dělník ve skladu řeziva a na překladovém nádraží. (Od

roku 1944 se datují jeho první pokusy o básnickou tvorbu, inspirované francouzskou poezií v překladech Karla Čapka a surrealismem Vítězslava Nezvala.) Roku 1945 se v Praze zapsal na Přírodovědeckou fakultu, 1946 však přestoupil na Lékařskou fakultu UK (MUDr. 1953). Při studiích byl zároveň (1945–1952) pomocnou vědeckou silou v Ústavu pro filozofii a historii přírodních věd řízeného prof. Otakarem Matouškem, jehož semináře také navštěvoval. Docházel i na přednášky z logiky, filozofie a literární historie. Působil ve vysokoškolské organizaci Mladá generace československých přírodovědců. V letech 1953–1954 pracoval jako patolog v pražské nemocnici na Bulovce, odtud přešel do Biologického (později Mikrobiologického) ústavu ČSAV, kde se věnoval především imunologii. V roce 1970 byl z politických důvodů propuštěn, po krátké době však přijat do nově založeného Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze-Krči. Výsledky svých výzkumů z oblasti imunologie publikoval od roku 1958 doma i v zahraničí v řadě vědeckých studií i rozsáhlejších knižních publikací. Dosáhl hodnosti CSc. (1958), DrSc. (1991) a doktorátu honoris causa na univerzitě v Oberlinu (USA, 1985). V 60. letech a znovu od konce 70. let hojně cestoval či hostoval v zahraničí, povětšinou s cíli vědeckými, též však literárními (mj. navštívil Anglii, SRN, Francii, Irsko, Řecko, Čínu, Indii, Izrael, Austrálii, Mexiko). Jako vědec i literát často a dlouhodoběji pobýval v USA (1962, 1963, 1965–1967, od konce 70. let pravidelně každý třetí rok).

Bibliografie:

Beletrie: Denní služba (BB 1958); Achilles a želva (BB 1960); Slabikář (BB 1961); Jdi a otevři dveře (BB 1961); Studie k problémům poezie (B 1962, tisk k 10. výročí Literárních novin); Kam teče krev (BB 1963, s fotografiemi J. Paříka); Zcela nesoustavná zoologie (BB 1963, k fotografiím K. Příbyla); Tak zvané srdce (BB 1963); Anděl na kolečkách (básnický cestopis, 1963; rozšíř. 1964); Tři kroky po zemi (sloupky, EE 1965); Ačkoli (BB 1969); Žít v New Yorku (E cestopis., 1969); Beton (BB 1970); Události (BB

1971); Stručné úvahy (BB 1971, sazba rozmetána); Naopak (BB 1982); Interferon čili O divadle (BB 1986); K principu rolničky (sloupky, 1987); Maxwellův démon čili O tvořivosti (EE 1988); NE patrně NE: Zcela malá knížka nadávek, zákonů, odkazů apod. (BB, aforismy, 1989); Skrytá zášť věku (sloupky, 1990); Syndrom mizející plíce (BB 1990); O příčinách porušení a zkázy těl lidských (EE, sloupky, 1992); Ono se letělo (vzpomínkové EE, BB 1994); Aladinova lampa (cestopisné PP, 1996); Narození Sisyfovo (1998).

Souborné vydání: Spisy (vychází od roku 2003 v nakladatelství Carpe diem, z plánovaných čtyřech svazků vyšly dosud tři: Básně, 2003; Cestopisné prózy, 2003; Eseje a sloupky, 2005; ed. M. Huvar).

Výbory: Anamnéza (1964); Sagitální řez (1988); Model člověka (slovensky, Bratislava 1990, ed. J. Kolenič); Lepší role už nedostaneme (2000, ed. M. Huvar, obsahuje CD se záznamem recitátorských, hudebních a divadelních interpretací Holubovy poezie, k omezenému počtu výtisků přiloženo též DVD se záznamem inscenace Holubových básní v divadle poezie Regina Břeclav); Časoprostor (2002, ed. V. Justl).

Ostatní: New York (1966, text ve fotografické publikaci E. Fukové, M. Novotného a M. Šechtové).

(Zdroj: Slovník české literatury po roce 1945)

Miroslav Holub

Tak zvané srdce

2014

Knihu nabízíme rovněž v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdělení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchováována v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 2014

Foto © Michal Huvar, 2014

© Carpe diem, 2014

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

978-80-7487-067-5 (ePub)

978-80-7487-068-2 (pdf)

*Nikdo se nemůže cítit zároveň
odpovědným a zoufalým.*

A. de Saint-Exupéry

*A pak bude nutno se zadaptovat
na studené vrstvy stratosféry,
stát se chladnokrevnou rybou
vzduchu.*

Henry Miller

Vyučování

Vstupuje strom a uklání se, řka:

Já jsem strom.

Kane sem černá slza nebe a praví:

Jsem pták.

Blíží se

po pavučinovém vláknu

něco jako láska

a říká:

Jsem ticho.

Ale pak se rozvalí u tabule

národně demokratický

kůň ve vestě

a opakuje,

stříhaje ušima na všechny strany,

opakuje a opakuje

Jsem motor dějin

a

my všichni

milujeme

pokrok

a

odvahu

a

hněv bojovníků.

A tu zpod dveří třídy

tenkým praménkem

vytéká krev.

Neboť se započíná

čtvrcení

neviňátek.

Okrskový vedoucí NSDAP

Zazvonil
a zařval:
Vaše zatemnění je špatné,
vidím světlo!

Zhasli jsme,
seděli jsme potmě.

Za chvíli
zazvonil
a zařval:
Vaše zatemnění je špatné,
vidím světlo!

Jsou jisté meze člověka.

Když odcházel,
ulice se svíjela
a psům se ježila srst,
neboť cítili, že skrze
jeho slovo
mohou se stát
štěnicemi
nebo rytíři svatého Grálu
s ratolestmi a meči.

Jsou jisté meze světa.

Dá se i tma zhasínat
nějaký čas.

Ale pak už
ani to ne.

Závěť dokonalého dědečka

Otevřeli jsme modrou obálku
se zlatým lemováním,
se znakem lva a holubice.

Četli jsme Odkaz:

Oblékejte se teple leč vzdušně!

Otevřeli jsme růžovou obálku
se stříbrným okrajem,
se znakem včely.

Četli jsme Odkaz:

Zamykejte na dva západy!

Otevřeli jsme bílou obálku
s kraječkami,
se znakem sovy.

A četli jsme Odkaz:

Nepalte si prsty!

Šli jsme se podívat
do rakve.

Byl to docela malý, scvrklý
hošík
v dlouhých černých kalhotkách.

Do ruky jsme mu položili
dřevěného koníčka
a do noh
maketu
atomové bomby.

Jezdci

Po laskavé zemi upravené do vánoček,
po bílé zemi popsané pravopisně

garmondem, petitem, kolonelem,
po moudré zemi dunící
jako lebka svatého Augustina,
po hladké zemi, která jako satén
halí prsty tajemství,

projíždějí čtyři jezdci
na bílých baculatých koních,
čtyři růžolící jezdci s poměnkovými očima,
se sametovými rukama,
s loutnami, cukřenkami
a spisy klasiků,

jeden přednáší,
druhý miluje,
třetí opěvuje,
čtvrtý hledí do dálky.

Země se trochu vlní za nimi,
jako kůže vodního hada,
a v otiscích kopyt bují
šedivé plané neštovičky.

Budou to asi
čtyři jezdci
Apokalypsy.

Diskobolos

Ale
před poslední otočkou
mu kdosi šeptnul
za zády

– Moment,
ještě to projednáváme,
čistě formálně,

– Neznáte situaci,
soudruhu,

– V zásadě vítáme
Vaši iniciativu,
ale musíte pochopit,

– Je třeba trvat
na zásadním
odsouhlasení
každého vrhu,

cítil, jak mu
jemná sudánská třtina
ovíjí zápěstí,
chtěl vykřiknout,
ale

v ústech
měl pojednou
sladkou vatu červánků,
jeho svaly nabíhaly
jako thesalská žula,
ale
nebylo vlastně proč,

– Kupředu,
řekl kdosi,

poodejděte prosím,
nyní vrhne
Demosthenes,

a Demosthenes
vyňal zrnko písku zpod jazyka
a obratně
mu je
cvrknul do oka,

– Hurá, opět
jeden světový rekord,
volali kolem,

zoufalý zuřivý bezejmenný
Diskobolos
znovu napřáhl
hluboko od kolen,
ale to už
byl kamenný
a neviděl nic
než jedno jediné
obrovské zrnko písku
od obzoru po obzor.

Tak stál.

A za rohem už
vystupovaly
první školní výpravy
vedené
nejlepšími pedagogy,
kteří poukazovali zejména
na tu práci ramen,
na odvážné lidské srdce
a hrdé nakročení
směrem
na věčnost.

Reportáž z novostavby ubytovny

V tratolištích hlíny,
v řetězovém rozpadu cihel,
mezi vykotlanými mléčnými zuby tvárnic

zrovna se vylíhla
šedivá, dvoustupňová
rakev.

(Očistěte obuv)

Vstupte
do důstojného muzea
žlučových kamenů
prázdnoty.

(Zachovávejte ticho)

Hnáty potrubí hmatají v dutinách
a všudy bloudí
vytí pondělního rána.

(Neplivejte na podlahu)

Nad kavalcem zuří
jediná bílá žárovka,
zavěšená
z betonového nebe.

A na skobě
do masa zaražené
suší se trosečnické
fusekle a podprsenky.

(Klouzání po chodbách zakázáno)

Potkali jsme
vytřeštěné dívčí oči,
bloudící jako zákožky po omítce
a zeptali jsme se,

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.